

HE XX/2022 VP - LAKI VAPAAEHTOISESTA MAANPUOLUSTUKSESTA

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt sisäministeriön poliisiosaston edustajaa antamaan lausuntonsa uudesta hallituksen esityksestä HE xx/2022 vp laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta, joka on esittelyssä valtioneuvostolle 25.5 ja jonka käsittely valiokunnassa aloitetaan 31.5.

Taustalla on eduskunnan puolustusvaliokunnan 31.3.2022 antama pöytäkirjalausuma koskien vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä. Lausumassa on muun muassa todettu, että Venäjän Ukrainassa aloittaman sodan seurauksena Suomen turvallisuusympäristö on huonontunut ja kansalaisten kiinnostus vapaaehtoista maanpuolustusta kohtaan on moninkertaistunut. Tässä tilanteessa on tarve merkittävästi lisätä kertausharjoituksia, mutta myös parantaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä.

Lausun asiassa kunnioittaen seuraavaa.

Ampuma-aselain 17 §

Pykälän 1 momentin 4 a ja 4 b -kohtia esitetään muutettavaksi siten, että poikkeus ulotettaisiin koskemaan myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen patruunoita. Lisäksi kohdasta poistettaisiin vaatimus, ettei Puolustusvoimien eikä Rajavartiolaitoksen aseilla saisi ampua vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 20 §:n ja 20 a §:ssä mukaisessa koulutuksessa. Muutoksilla on tarkoitus mahdollistaa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden ja patruunoiden sekä harjoitusampumatarvikkeiden käyttö Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutuksessa Puolustusvoimien alueiden ja alusten lisäksi Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevilla alueilla ja aluksilla.

Pidän kannatettavana sitä, että muutoksen jälkeen kohdat vastaisivat sisällöllisesti toisiaan niin, että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseita koskisivat vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä samat ampuma-aselain soveltuvuutta koskevat säännökset. Patruunoiden käytön salliminen harjoittelussa mahdollistaa todenmukaisten ja monipuolisten harjoitusten järjestämisen sellaisilla aseilla, jotka reserviläisillä olisi käytössään poikkeusolojen tai sodan aikana.

Harjoitusturvallisuus

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset vapaaehtoiseen maanpuolustusharjoitteluun ovat sinänsä kannatettavia, mutta ne asettavat koulutuksen järjestämiselle ja harjoitusturvallisuudelle erityisiä vaatimuksia. Kun

harjoitteluun ehdotetaan teknisen ampumaharjoittelun lisäksi taktista ja toiminnallista koulutusta, tulee aseiden kanssa liikkumiseen, maalin valintaan ja tilanteeseen sopivan vaikutuskeinon valintaan kiinnittää turvallisuusmielessä erityistä huomiota.

Pidän kannatettavana, että harjoittelussa käytettävien aseiden kaliiperi on rajoitettu niin, että erityisen suurikaliiperisten aseiden käyttö ei ole sallittua. Tällä rajoituksella pystytään tehokkaammin hallitsemaan vaara-alueet ja vahingonlaukausten vaikutukset. Samaan pyritään panssarinläpäisy- ja muiden erikoispatruunoiden kiellolla. Harjoittelun rajoittaminen Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen alueelle tai aluksille käytettäessä niiden aseita ja patruunoita auttaa myös harjoitus- ja aseturvallisuuden ylläpitämisessä.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen

Suomalaisten maanpuolustustahto on tutkimusten mukaan hyvin korkea ja merkittävä osa kansalaisista on valmis puolustamaan maataan aseellisesti. Suomen kokonaismaanpuolustuksen malli koostuu useasta eri osa-alueesta, joista sotilaallinen maanpuolustus on yksi. Aseet ovat oleellinen osa sotilaallista maanpuolustusta ja siihen kouluttautumista, ja mahdollisuus päästä ampumaan kertausharjoituksissa on monelle reserviläiselle tärkeää motivaation säilymisen kannalta. Reserviläisyhdistysten piirissä tapahtuva ampumaharjoittelu on monelle syy hakeutua mukaan toimintaan, koska siten on helpompi saada poliisin myöntämiä aselupia ja päästä harrastamaan erilaisia toiminnallisia lajeja.

Toimintaan saattaa kuitenkin hakeutua mukaan henkilöitä, jotka eivät tarkoitusperiensä, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa tai aiemman käytöksensä perusteella ole sopivia pitämään hallussaan ampuma-aseita. Tällaisten henkilöiden epäasiallinen toiminta ja käyttäytyminen harjoitustilanteissa saattaa vaarantaa ase- ja harjoitusturvallisuuden. Henkilöiden hakiessa poliisilta aselupia aikaisempi mukanaolo reserviläistoiminnassa ja siellä tapahtunut ampumaharjoittelu on yleisesti käytetty peruste luvan saamiselle. Poliisin näkökulmasta olisi erittäin tärkeää, että koulutuksen järjestäjät pyrkisivät kaikin laillisin keinoin selvittämään mukaan haluavien henkilöiden motivaatiota, taustoja ja yleistä soveltuvuutta ennen heidän hyväksymistään harjoitteluun, jossa käytetään ampuma-aseita.

C.I.P. - Commission Internationale Permanente pour l'Epreuve des Armes à Feu Portatives

Esityksessä todetaan, että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen luovuttamia patruunoita olisi sallittua käyttää vain näiden viranomaisten koulutukseen luovuttamissa ampuma-aseissa. Patruunoiden käyttäminen kurssilaitosten omissa aseissa ei olisi sallittua, koska Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen patruunat eivät ole CIP-testattuja.

Siviilikäyttöön tarkoitetut ampuma-aseet ja patruunat määrättiin teknisen

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

tarkastuksen piiriin kuuluviksi 1. heinäkuuta 1983 alkaen. Tarkastusvelvollisuus koskee em. päivämäärän jälkeen Suomessa valmistettavia ja Suomeen tuotavia aseita, patruunoita ja aseiden paineenalaisia osia, jotka saatetaan markkinoille myytäväksi.

Suomessa hyväksytään aseiden ja patruunoiden tarkastus, joka on tehty C.I.P.-sopimusjärjestelmään kuuluvassa maassa. Aseita tai patruunoita, joita ei ole C.I.P.-tarkistettu Suomessa tai jossain muussa C.I.P.-maassa, ei saa myydä Suomessa tai muissa C.I.P.-maissa. Toisaalta järjestelmä takaa sen, että aseet ja patruunat ovat yhteensopivia ja turvallisia käyttää riippumatta siitä, missä ne on valmistettu.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttämät aseet ja patruunat eivät ole tarkastusvaatimuksen piirissä. Tämän vuoksi on tärkeää, että harjoituksissa ei käytetä sekaisin sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen aseita ja patruunoita että siviiliaseita ja patruunoita. Vaikka mahdollisuus yhteensopimattomuuden aiheuttamaan vaaratilanteeseen on hyvin pieni, on tärkeää, että harjoittellessa Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen alueella tai aluksella käytössä on ainoastaan niiden hallussa olevia aseita ja patruunoita.

Poliisitarkastaja

Seppo Sivula